

ॐ

संस्कृतभारति (उत्तरतमिःनाडु)

पत्रालयद्वारा संस्कृतम्

परिचय परीक्षा

निश्चित समयः होरात्रयम्

अङ्काः 100

मन्मथ - सं आषाढ शुक्लदशमी - 26 जूलाई 2015 (भानुवासरः)

I. (अ) Explain **ANY TWO** sayings in English/Tamil or Samskritam

(2)

1.कार्याणां कर्मणा पारं यो गच्छति स बुद्धिमान् । (पाठः:1)

यः मानवः परिश्रमेण कार्यं कृत्वा, प्रयत्नेन स्वलक्ष्यं साधयति सः एव बुद्धिमान् ।

2. गृहीत इव केशेषु मृत्युना धर्ममाचरेत् । (पाठः 6)

मम समीपम् एव मृत्युः अस्ति इति सर्वदा चिन्तयित्वा सत्कार्यं, धर्मकार्यं च करणीयम् ।

3.मनस्वी कार्यार्थी न गणयति दुःखं न च सुखम् (पाठः 4)

यः मानवः कार्यं साधयितुम् इच्छति , सः कार्यं कर्तुं समये सुखस्य दुःखस्य चिन्तनं न करोति ।

(आ) Write the Prose Order, meaning and gist of **ANY TWO** of the following in

English, Tamil or Samskritam

(2)

1. चित्रकूटं गते रामे पुत्रशोकातुरस्तथा ।

राजा दशरथः स्वर्गं जगाम विलपन्सुतम् ॥

2. राजस्य दयिता भार्या नित्यं प्राणसमाहिता ।

सीताप्यनुगता रामं शशिनं रोहिणी यथा ॥

3. स जगाम वनं वीरः प्रतिज्ञामनुपालयन ।

पितुर्वचन निर्देशात्कैकेय्याः प्रियकारणात् ॥

(इ) Explain the meaning of **ANY ONE** of the following witty poems in English, Tamil or Samskritam. (2)

1. वाच्यतां समयोऽतीतः स्पष्टमग्रे भविष्यति ।
इति पाठतां ग्रन्थे काठिनयं कुत्र वर्तते ॥
2. वने चरामो वसु चाहरामः नदिस्तरामो न भयं स्मरामः ।
इतिरयन्तोऽपी वने किराताः मुक्तिं गता रामपदानुषङ्गात् ॥

(ई) Solve the puzzle & write the meaning in English, Tamil or Samskritam. (2)

1. अहं च त्वं च राजेन्द्र लोकनाथौ उभावपि ।
बहुव्रीहिरहं राजन् षष्ठी तत्पुरुषो भवान् ॥

II. (अ) Write 8-10 sentences on **ANY TWO** in English, Tamil or Samskritam.

- (1) रघुदेवेन्द्रयोः युद्धः
- (2) रामायणम्
- (3) अजमहाराजः
- (4) दिलीपस्य शापवृत्तान्तः

(आ) Complete **ANY TWO** Subhashitams and give a brief meaning in English, Tamil or Samskritam. (10)

- (1) जलबिन्दुनिपातेन क्रमशः पूर्यते घटः ।
स हेतुः सर्वविध्यानां धर्मस्य च धनस्य च ॥
- (2) आशाया ये दासास्ते दासास्सर्वलोकस्य ।
आशा येषां दासी तेषां दासायते लोकः ॥
- (3) पद्माकरं दिनकरो विकचीकरोति
चन्द्रो विकासयति कैरवचक्रवालम् ।
नाभ्यर्थितो जलधरोऽपी जलं ददाति
सन्तः स्वयं परहिते निहितभियोगाः॥

(इ) Explain **ANY THREE** with reference to the context in English, Tamil or Samskritam (9)

- (1) शापवाक्यं मया न श्रुतम् । कुतः?
- (2) पुत्रशोकात् तवापि मरणं भविष्यति ।
- (3) यदि आग्रहः शस्त्रं गृह्यताम् ।
- (4) मया परीक्षा कृता । सर्वं मम माया ।
- (5) भूपाल! गमनं मास्तु । अत्रैव वासं कुरु ।

(ई) Answer **ANY TEN** of the following questions in Samskritam (10)

- 1) अजः केन कुत्र देहत्यागं कृतवान्?
अजः विरहदुःखेन गङ्गायाः सङ्गमे देहत्यागं कृतवान् ।
- (2) देवलोकस्य नृपः कः?
देवलोकस्य नृपः देवेन्द्रः ।
- (3) कुशः देवलोके केन सह युद्धम् अकरोत्?
कुशः देवलोके दुर्जयनामकेन राक्षसेन सह युद्धम् अकरोत् ।
- (4) इन्द्रः किं वरं दत्तवान्?
इन्द्रः "अश्वं विना अपि यागः पूर्णः भवतु, यागफलं च भवतु" इति वरं दत्तवान् ।
- (5) कः शरीरस्थो महान् रिपुः?
शरीरस्थः महान् रिपुः आलस्यम् एव ।
- (6) कुम्भोदरस्य आहारः कः?
वृक्षस्य समीपम् आगतः प्राणी कुम्भोदरस्य आहारः ।
- (7) गुरुः कौत्सं कां गुरुदक्षिणां पृष्ठवान् ?
गुरुः कौत्सं चतुर्दशकोटिपरिमितं सुवर्णं ददातु इति गुरुदक्षिणां पृष्ठवान् ।

- (8) दिलीपः कति दिनानि नन्दिनीं सेवितवान् ?
दिलीपः एकविंशतिदिनानि नन्दिनीं सेवितवान् ।
- (9) श्रीरामः कं यागं कृतवान् ?
श्रीरामः अश्वमेधयागं कृतवान् ।
- (10) मृगयायां दशरथः किम् अकरोत् ?
मृगयायां दशरथः तपस्वीकुमारं बाणेन अताडयत् ।
- (11) सूर्यवंशः "रघु वंशः इति कृतः प्रसिद्धः? (पाठः:1)
सूर्यवंशे रघुराजः प्रसिद्धः । अतः सूर्यवंशः रघुवंशः इति प्रसिद्धः ।
- (12) कः सुखं दुःखं च न गणयति ? (पाठः 4)
यः मनुष्यः मनस्वी कार्यार्थी भवति सः सुखं दुःखं च न गणयति ।

III. (अ) Read the following passage and answer the questions.

अनुच्छेदं पठित्वा प्रदत्तान् प्रश्नान् उत्तरन्तु । (5)

रावणः रामायणस्य प्रतिनायकः । अतः एव सर्वत्र रामास्य एव पूजा न तु रावणस्य । किन्तु भारतीय - संस्कृतिः रावणे अपि गुणान् पश्यति । रावणः वेदज्ञः आसीत् इति श्रूयते लोके । सः शिवभक्तः इति कथनम् अपि सुप्रसिद्धम् एव । अतः एव रावणस्य "लङ्केशः" इति अन्यत् नाम । रावणस्य पूजा सर्वत्र न प्रचलति चेत् अपि देशे कुत्रचित् पूजा चलति एव । राजस्थाने जोधपुरे नवग्रहमन्दिरे शिवपूजा-निरतस्य रावणस्य मूर्तिः अस्ति ।

1. रावणः कीदृशः इति श्रूयते ? रावणः वेदज्ञः आसीत् इति श्रूयते ।
2. रावणः शिवभक्तः इति कारणात् तस्य किं नाम सञ्जातम् ?
रावणः शिवभक्तः इति कारणात् तस्य "लङ्केशः" नाम सञ्जातम् ।
3. अनुच्छेदे विद्यमानं चित् प्रत्ययान्तं पदं लिखतु । कुत्रचित्
4. "रावणस्य" इति पदस्य विशेषणपदम् अनुच्छेदे किं प्रयुक्तम् ? शिवपूजा-निरतस्य रावणस्य
5. सुप्रसिद्धम् इति पदस्य समानार्थकपदं लिखतु । अतीव ख्यातम्

(आ) Form the Sandhis and write the names.

- (1) ग्राम + ऋषभः = ग्रामऋषभः/ ग्रामर्षभः प्रकृतिभाव-सन्धिः/ गुण-सन्धिः
(2) एक + एकम् = एकैकम् वृद्धि-सन्धिः
(3) न + उक्तम् = नोक्तम् गुण-सन्धिः
(4) अन्ते + अपि = अन्तेऽपि पूर्वरूप-सन्धिः
(5) सिन्धु + उदकम् = सिन्धूदकम् सवर्णदीर्घ-सन्धिः

(इ) Split the Sandhis and write the names.

- (1) हरये = हरे + ए यान्तवान्तादेश-सन्धिः
(2) अत्युत्तमम् = अति + उत्तमम् यण्-सन्धिः
(3) वनौषधिः = वन + ओषधिः वृद्धि-सन्धिः
(4) राजेश्वरी = राज + ईश्वरी गुण-सन्धिः
(5) अल्पेऽवसरे = अल्पे + अवसरे पूर्वरूप-सन्धिः

(ई) अर्जुन -कृष्ण -दुर्योधन - सम्बद्धम् एतत् चित्रं दृष्ट्वा अष्ट वाक्येषु कथां लिखतु ।

Look at this picture of Arjuna, Krishna and Duryodhana and write a story in 8 lines in Sanskrit. (8)

- महाभारते अर्जुनः दुर्योधनः च युद्धस्य आरम्भात् पूर्व कृष्णस्य साहाय्यं याचितुं तं मिलितवन्तौ ।
- अर्जुनः स्वयं कृष्णम् अयाचत, दुर्योधनः तु कृष्णस्य नारायणीसेनाम् अयाचत ।
- यदा तौ कृष्णस्य गृहं गतवन्तौ तदा अर्जुनः कृष्णस्य चरणयोः समीपम् उपविश्य तस्य आशीर्वादं प्राप्तवान् ।
- दुर्योधनः तु कृष्णस्य आगामियुद्धे साहाय्यं अयाचते ।
- कृष्णः अर्जुनं उक्तवान् - “त्वं मम समग्रं सैन्यं स्वीकर्तुं शक्नोषि , यदा मां चिनोषि चेत् स्मर यत् अहं युद्धं न करिष्यामि ।”
- अर्जुनः कृष्णं स्वस्य सारथिरूपेण चिनोति स्म ।
- कृष्णः अर्जुनाय दुर्योधनाय च साहाय्यं दातुं अङ्गीकृतवान् ।
- अर्जुन-दुर्योधनौ च स्वेछानुसारं सम्प्राप्य सन्तुष्टौ प्रसन्नौ च प्रत्यागतवन्तौ ।

IV.(अ) Use in Sentences (Any Five) (8)

- (1) परोपकारम् परोपकारं परमो धर्मः ।
- (2) निन्द्यते मनुष्यस्य स्वार्थगुणः सर्वैः निन्द्यते ।
- (3) पाठनम् अस्माभिः संस्कृतस्य पाठनं करणीयम् ।
- (4) भिक्षुकस्य भिक्षुकस्य हस्ते किमपि नास्ति ।
- (5) श्लाघामहे वयं सर्वे देशभक्तं श्लाघामहे ।
- (6) साहित्यम् संस्कृतसाहित्यं बहु रमणीयम् अस्ति ।
- (7) कस्मिंश्चित् कस्मिंश्चित् नगरे प्रसिद्ध-चिकित्सालयम् अस्ति ।
- (8) क्षालयिष्यति सेविका श्व : आगत्य वस्त्रं क्षालयिष्यति ।

(आ) Write in 6-8 sentences in English/Tamil on Any ONE of the following (6)

- विशेष्य - विशेषण भावः
- सन्धिः

V.(अ) Change the voice (5)

(1) गणेशेन मोदकं खाद्यते ।	गणेशः मोदकं खादति ।
(2) प्रबन्धकः पानीयम् अपिबत् ।	प्रबन्धकेन पानीयम् अपीयत ।
(3) सुनिषेण आकाशः दृष्टः ।	सुनिषः आकाशं दृष्टवान् ।
(4) ताः जलं नयन्ति ।	ताभिः जलं नीयते ।
(5) बालः विद्यालयं गतवान् ।	बालकेन विद्यालयः गतः ।

(आ) Write the differences (3points) (3)

शब्दानुवादः	भावानुवाद
-------------	-----------

(इ) Fill in the Blanks (ANY FIVE) (5)

- (1) शिक्षकः विनीतं (विनीतः) छात्रं (छात्रः) आह्वयति ।
- (2) पुत्रेण गृहपाठाः क्रियन्ताम् । (कृ) (कर्मणि- लोट् लकारः) ।
- (3) सः त्रिभिः (3) मित्रैः सह आगतवान् ।
- (4) विशाले (विशाल) भवने धनपतिः वसति ।
- (5) दुष्टेन अधर्मः त्यक्तव्यः (त्यज्) (तव्यत् प्रत्ययः) ।

(6) बालकैः कथाः पठिताः (पठ्) (क्त प्रत्ययः) ।

(7) सीतया पाठः लिख्यते (लिख्) (कर्मणि लट् लकारः) ।

(8) कस्माच्चित् (चित्/चन्) वृक्षात् फलं पतितम् ।

(9) वयं श्वः फलरसं पास्यामः (पा) (लृट् लकारः) ।